

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 18 grudnia 2017 r.

Poz. 8624

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR KN-I.4102.57.2017.5 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 12 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania ulicy Leona Kruczkowskiego położonej w miejscowości Kościan nazwy Marceligo Żółtowskiego

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 i z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy Leona Kruczkowskiego położonej w miejscowości Kościan nadaje się nazwę **Marceligo Żółtowskiego**.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Zbigniew Hoffmann

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki, dalej zwana: „ustawą” obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku jednostki samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.

W związku z tym, że ustawa weszła w życie 2 września 2016 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 2 września br. kompetencje do dokonywania zmian nazw w oparciu o przepisy art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie.

Mając na uwadze, że wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust. 3 ustawy) Wojewoda Wielkopolski pismem z 18 września 2017 r. znak: KN-I.4102.9.2017.21 wystąpił do Dyrektora Oddziału Instytutu

Pamięci Narodowej w Poznaniu i z wnioskiem o wydanie stosownej opinii. Pismem z 3 listopada 2017 r. znak: BUWŁd-940-234(25)/17 Dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie poinformował, że nazwa ulicy Leona Kruczkowskiego we Wrześni jest niezgodna z art. 1 ustawy. Z dołączonej do ww. pisma noty historycznej wynika, iż „Leon Kruczkowski (1900-1962) był działaczem komunistycznym, członkiem kierowniczych struktur komunistycznej partii i państwa, pisarzem i publicystą, autorem dzieł literackich, w tym dramatów. W okresie powojennym aktywnie zaangażował się w działalność komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej (PPR) oraz Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR). W latach 1954-1959 był zastępcą członka Komitetu Centralnego PZPR; w latach 1959-1962 - członkiem KC PZPR. Od czerwca 1945 r. był wiceministrem kultury i sztuki w zdominowanym przez komunistów tzw. Tymczasowym Rządzie Jedności Narodowej oraz - później - w komunistycznym rządzie Józefa Cyrankiewicza (do 1948 r.). Był z ramienia PPR mianowany na członka Krajowej Rady Narodowej. Potem z ramienia PPR i PZPR zasiadał w Sejmie PRL w kolejnych kadencjach - do 1962 r. W okresie dojrzałego stalinizmu objął funkcję prezesa Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich (1949-1956). Gwarantował spójność działań ZLP z propagandową działalnością władz komunistycznych. W latach 1952-1956 był członkiem prezydium Ogólnopolskiego Komitetu, stworzonego przez komunistów Frontu Narodowego i - w latach 1958-1962 - członkiem prezydium Ogólnopolskiego Komitetu stworzonego na to miejsce Frontu Jedności Narodu. Był także członkiem stworzonej przez komunistów i finansowanej przez ZSRR Światowej Rady Pokoju (od 1950 r.), propagandowo wspierającej na arenie międzynarodowej politykę imperialną Związku Sowieckiego, oraz członkiem prezydium Polskiego Komitetu Obrońców Pokoju. W lutym 1957 r. został członkiem Rady Państwa PRL”.

Nazwa ulicy Leona Kruczkowskiego nie została przez gminę zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. Działający przy Wojewodzie Wielkopolskim Zespół do spraw wykonania ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (zwany dalej: „Zespołem”), przedłożył organowi nadzoru nowe propozycje nazwy ulicy. Wojewoda Wielkopolski biorąc pod uwagę propozycje przedstawione przez Zespół postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę Marcelego Żółtowskiego.

Marceli Żółtowski urodził się 18 czerwca 1900 roku w Jarogniewicach (powiat kościański), zmarł 30 kwietnia 1940 roku w Katyniu. Był porucznikiem rezerwy Wojska Polskiego, uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej, kawalerem Orderu Virtuti Militari, Krzyża Walecznych, Krzyża Niepodległości, Medalu Pamiątkowego za Wojnę 1918-1921. Marceli Żółtowski pochodził ze znanej wielkopolskiej rodziny ziemiańskiej Adama i Marii z domu Kwileckiej. Ze względu na młody wiek nie uzyskał zgody rodziców na udział w powstaniu wielkopolskim, ale już dwa lata później po ukończeniu szkolenia podchorążych walczył w wojnie polsko-bolszewickiej w szeregach 16 pułku ułanów wielkopolskich przeciwko armii Budionnego. 3 sierpnia 1920 roku został ranny a na czas leczenia powrócił do Jarogniewic. 17 października 1929 roku objął majątek Głuchowo. Angażował się społecznie i charytatywnie na rzecz mieszkańców Głuchowa i okolic organizując wiejski ośrodek zdrowia, bibliotekę, półkolonie dla dzieci i kursy dokształcające dla ich rodziców. 24 sierpnia 1939 roku powołany został do 17 pułku ułanów wielkopolskich w Lesznie. Natomiast 26 sierpnia 1939 roku stawił się w Kraśniku Lubelskim, gdzie powstawała Poznańska Zapasowa Brygada Kawalerii. Dowodził szwadronem 17 pułku ułanów Ośrodka Zapasowego Wielkopolskiej Brygady Kawalerii. W nocy z 30 września na 1 października 1939 roku dostał się nad Sanem do niewoli sowieckiej, a pół roku później stał się jedną z ofiar zbrodni katyńskiej. Figuruje na liście wywózkowej LW 032/1 z 14.4.1940 roku, poz. 91.

Sylwetka Marcelego Żółtowskiego zasługuje na wyeksponowanie poprzez nadanie ulicy nazwy Marcelego Żółtowskiego. Podkreślenia wymaga, że nazwa ulicy (Marcelego Żółtowskiego) nie narusza dyspozycji art. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.